

OPDAG NATUREN PÅ DIN VEJ

Fiskerne supplerede deres kost og indkomst med bær fra klitterne, og spiste hugorm for protein og lægemiddel mod betændelse. Havnorn og klitrose spiste man ikke: Man troede, at de var giftige.

DISCOVER NATURE EN ROUTE

The local fishermen supplemented their diet and income with berries from the dunes, and ate adders for protein and as a cure for inflammation. However, sea buckthorn and burnet rose were not eaten: they were thought to be poisonous.

UNTERWEGS DIE NATUR ENTDECKEN

Die Fischer ergänzten ihre Ernährung und ihr Einkommen mit Beeren aus den Dünen und aßen Kreuzottern als Eiweißquelle und entzündungshemmende Medizin. Sanddorn und Bibernellrose wurden nicht gegessen: Sie galten als giftig.

HUGORM

Adder
Kreuzotter

KLITROSE

Burnet rose
Bibernellrose

SEPIABLÆKSPRUTTE

Cuttlefish
Tintenfisch

STRANDARVE

Sea sandwort
Salzmiere

ROKKE-ÆG

Mermaids' purses
Rochenei

HAVTORN

Sea buckthorn
Sanddorn

SORTBÆR/REVLING

Black crowberry
Schwarze Krähenbeere

SANDHJÆLME

Marram grass
Gewöhnlicher
Strandhafer

RENSDYRLAV

Reindeer lichen
Ebenästige Rentierflechte

UNDERLAG OG TERRÆN

Ruten følger primært asfalterede veje, men også grusvej, trampstier og strand. Op- og nedgange ved stranden kan være stejle.

Sværhedsgrad: Svær

6,3 km / 4,3 km (via genveje)

GROUND AND TERRAIN

The route follows mainly tarmac roads, but also gravel tracks, footpaths and along the beach. Routes down to and up from the beach can be steep.

Level of difficulty: Hard

6.3 km / 4.3 km (via shortcuts)

BODEN UND GELÄNDE

Die Route führt hauptsächlich über geteerte Straßen, aber auch über Schotterstraßen, Wanderwege und Strände. Die Wege zum und vom Strand können steil sein.

Schwierigkeitsgrad: Schwierig

6,3 km / 4,3 km (bei Abkürzungen)

Nationalpark Thy
Vesterhavsgade 168,
Nr. Vorupør, 7700 Thisted
Tlf 7254 1500
www.nationalparkthy.dk

NORDEA
FONDEN
Vi støtter gode liv

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Udarbejdet af Katrine
Bjørn Olsen, Stenbjerg
Beboerforening og
Nationalpark Thy.

Foto: Mette Johnsen,
Peer Nannestad Møller,
Museum Thy, Ib Nord
Nielsen og Cathrine
Lykke Sørensen.
Design: Tilde Grafisk
Kort: Super Schwarz
og Tilde Grafisk
Tryk: KLS PurePrint

DK / UK / DE

NATIONALPARK
THY

KULTURSLØJFEN STENBJERG

THE CULTURE LOOP STENBJERG
DIE KULTURSCHLEIFE STENBJERG

DANMARKS NATIONALPARKER

VELKOMMEN TIL KULTURSLØJFEN STENBJERG

Stenbjerg er navngivet efter områdets kalkformation, der strækker sig fra byen og ud i havet. Kalkformationen gav gode muligheder for fiskeriet, da fiskene kunne stå i læ af 'bjerget'. Derfor opstod der midt i 1600-tallet en lille samling huse, som siden har vokset sig til det, der i dag er Stenbjerg by.

WELCOME TO THE STENBJERG CULTURAL HERITAGE TRAIL

Stenbjerg (*meaning Stone Mountain*) is named after the limestone geology of the area, which extends from the village and out to sea. The local geology was beneficial for fishing activities, as the fish could stay in the shelter of the 'mountain'. As a result, in the mid 17th century, a small settlement grew up, which has since developed into the village of Stenbjerg we see today.

WILLKOMMEN IM KULTURKREIS STENBJERG

Stenbjerg ist nach der Kalksteinformation in der Gegend benannt, die sich vom Ort bis ins Meer erstreckt. Die Kalksteinformation bot gute Möglichkeiten zum Fischen, da die Fische durch den "Berg" geschützt werden konnten. So entstand Mitte des 17. Jahrhunderts eine kleine Ansammlung von Häusern, die sich zum heutigen Ort Stenbjerg entwickelt hat.

1 Redskabshusene ved Stenbjerg Landingsplads er bygget omkring år 1900, hvor fiskerne fik nyt og tungere grej, og ikke længere kunne slæbe det hjem fra landingspladsen. Husene bruges stadig til fritidsfiskernes redskaber, mens der i spilhuset og redningshuset er udstillinger. Fra landingspladsen kan man se signalmasten, som viste, om det var muligt at sejle ind til land.

2 I Käte Lassens hus er der udstillet kopier af værker af Käte Lassen og andre kunstnere, der har boet og malet i Stenbjerg. Bag huset ligger desuden en observationsbunker fra 2. Verdenskrig.

Her kan du tage en smutvej til højre af Eronsvej og forkorte turen med 2 km. I så fald springer du over punkt 3 og 4.

3 I 1995 blev kirken udsmykket indvendigt af Johannes Bech fra Viborg, som efter sigende lod sig inspirere af tang og sten han fandt på Stenbjerg strand.

4 I 1790 blev Stenbjerg Kro kongligt privilegeret og fik lov afgiftsfrit at lave brændevin, øl og brød, men skulle til gengæld tage i mod enhver vejfarende. Først fra 1912 kunne de lokale også benytte kroen.

5 Stenbjerg Båke er en af 23 sømærker opført langs den jyske vestkyst. Hver båke var unikt udformet, og indtegnet som signatur på søkort. Derved kunne folk på havet kunne vide præcis, hvor langs kysten de befandt sig.

6 Førhen, når det stormede, blev der ringet efter strandvagten. Udstyret med lygte gik strandvagten så op og ned ad stranden, så folk på havet kunne se, hvor kysten var. I dag går strandfogeden hver dag en tur for at se, om der er skyldet noget op.

Redningsbåd / Lifeboat / Rettungsboot, 1920.

1 The fishing sheds at Stenbjerg Landingsplads were built around 1900 as the fishermen upgraded to new and heavier equipment that could no longer be dragged home from the landing spot. The sheds are still in use for storage and exhibitions. The signal mast on the hill indicated if it was possible to sail in to shore.

2 Käte Lassen's house is home to an exhibition featuring copies of her works and those of other artists who lived and painted in Stenbjerg. Behind the house stands an observation bunker from the Second World War.

3 In 1995, the interior of the church was decorated by Johannes Bech, taking inspiration from seaweed and pebbles he found on Stenbjerg beach.

4 In 1790, the 'Stenbjerg Kro' inn was granted a royal licence and allowed to make spirits, beer and bread tax-free, but in return it was expected to provide shelter for any traveller. It was not until 1912 that locals were also able to make use of the inn.

5 Stenbjerg Båke is one of 23 sea marks constructed along the west coast of Jutland. Each mark was unique in design, and entered as an indicator on nautical charts. This enabled anyone at sea to pinpoint exactly where they were along the coast.

6 In times gone by, whenever there was a storm, the shore watch would be called out. Equipped with a light, the watchman would walk up and down the beach so that anyone at sea could tell where the coastline was. Today, patrols check along the coast every day to see if anything has washed up.

1 Die Gerätehäuser beim Anleger Stenbjerg Landingsplads wurden um 1900 gebaut, als die Fischer neue und schwerere Geräte bekamen und diese nicht mehr vom Anleger nach Hause schleppen konnten. Die Häuser werden auch heute noch als Lager und Ausstellungsräume genutzt. Der Signalmast auf dem Hügel zeigte an, ob es möglich war, ans Ufer zu segeln.

2 Im Haus von Käte Lassen befinden sich Kopien von Werken von Käte Lassen und anderen Künstlern, die in Stenbjerg gelebt und gemalt haben. Hinter dem Haus befindet sich auch ein Beobachtungsbunker aus dem 2. Weltkrieg.

3 Im Jahr 1995 wurde die Kirche innen von Johannes Bech dekoriert, der sich von Algen und Steinen inspirieren ließ, die er am Strand von Stenbjerg fand.

4 Im Jahr 1790 erhielt der Gasthof 'Stenbjerg Kro' königliche Privilegien und durfte Branntwein, Bier und Brot steuerfrei herstellen, musste aber im Gegenzug alle Reisenden beherbergen. Erst ab 1912 konnten auch die Einheimischen das Gasthaus nutzen.

5 'Stenbjerg Båke' ist eines von 23 Seezeichen, die an der Westküste Jütlands errichtet wurden. Jede Båke war ein Unikat und wurde als Signatur auf Seekarten vermerkt. So konnten die Menschen auf See genau wissen, wo sie sich an der Küste befanden.

6 Wenn es früher stürmte, wurde der Strandwächter gerufen. Mit einer Leuchte ausgestattet ging der Strandwächter dann am Strand auf und ab, damit die Menschen auf dem Meer sehen konnten, wo das Ufer war. Heute geht der Strandvogt jeden Tag nachschauen, ob etwas angeschwemmt wurde.

Stenbjerg, 1955.